

Memòria del curs 2024 - 2025 i línies estratègiques

Fundacions
**Darder
Mascaró**

L'activitat de Fundacions Darder Mascaró al curs 2024-2025, ha estat marcada per distints esdeveniments:

Des del punt de vista logístic hem hagut d'introduir alguns canvis al Secretariat Tècnic. A conseqüència de la finalització de les obres del nou local al carrer de Jeroni Pou s'ha endarrerit, com sol ésser habitual amb les obres en general, hem hagut de continuar utilitzant el mateix local provisional del curs anterior, aprofitem ara per agrair-li al company que ens ho ha deixat. Finalment, ens hem vist obligats a afrontar una altra baixada del pressupost anual que ha afectat a les nostres activitats.

Però allò que realment ha influït al programa d'aquest curs són els canvis d'època que s'estan produint en l'àmbit internacional a la societat, l'economia i la política.

A les Illes Balears la derrota de les esquerres, que ha provocat el canvi del Govern autonòmic i dels Consells, així com molts d'Ajuntaments per la dreta més extrema, del PP-VOX ha suposat un profund trasbals. Després d'un parell de mesos que aparentaven que el PP "dubtava" si pactar amb VOX o no, excepte al Consell de Mallorca que des del primer moment feren un Govern de coalició, per cert, molt estable. El PP fins i tot va proposar i escenificar un "pacte per la sostenibilitat" i va aturar la derogació de la llei de memòria democràtica proposada per VOX, mentre aquest partit vivia crisi darrera crisi.

Però tot això ha passat a la història, aquests darrers mesos, hem tornat a la corrupció, als atacs al català, a la destrucció de les polítiques de memòria i reconeixement democràtics, una aposta decidida per continuar impulsant l'actual model turístic a costa de continuar urbanitzant el sòl rústic i el que faci falta. Un Govern que farà bo el d'en Bauzá. En definitiva, el «Govern» dels constructors, les immobiliàries i els hotelers.

A les esquerres els està costant molt reaccionar. Encara sort que l'esquerra social ha agafat el relleu, promovent la unitat d'acció i les mobilitzacions.

Al l'Estat estem vivint l'ofensiva conservadora més forta des del 23F, seguint les "ordres" d'Aznar: *"el que pueda que haga"* ja tenim a la dreta política desfermada, els cossos de seguretat de l'estat, la Conferència Episcopal i l'aparell propagandístic a les totes. Volen fer caure el Govern i iniciar una nova etapa llarga en mans de l'extrema dreta.

Per la seva part l'esquerra política molt feble. El PSOE amb casos de corrupció, l'esquerra alternativa estatal dividida i feta pols. Per sort l'esquerra sobiranista perifèrica, que també té els seus problemes, és la que aguanta millor l'envestida.

A escala mundial l'ONU totalment devaluada, la UE molt debilitada per l'avanç de l'extrema dreta, els EUA amb una victòria sense paliatius de Trump, Israel encapçalant un genocidi i disposat a provocar una guerra mundial i nuclear si li convé.

I amb aquest mapa polític i social cal frenar les causes del canvi climàtic, aturar les guerres, posar fi a la pobresa i les malalties, que ve a ser com enviar un piròman a apagar un incendi.

Si les esquerres no es prenen seriosament tot això, assumeixen que per guanyar aquesta partida cal guanyar la batalla ideològica, s'arromanga i s'hi posa no hi ha res a fer.

Acte commemoració del 25è aniversari del primer Pacte de Progrés 1995-99

Memòria del curs 2024-2025

1. Àrea Emili Darder

Organitzada pels següents espais de treball hem desenvolupat les següents tasques aquest curs:

1.1. Espai de Memòria Democràtica.

Com ja comentàrem a l'anterior Memòria amb el canvi de Govern i el PP debatent-se, encara en aquelles dades, entre pactar amb VOX amb totes les conseqüències que això comportava, varem ser molt conscients que una de les polítiques impulsades durant les dues legislatures anteriors que estava en greu perill de retrocés era les polítiques de memòria democràtica, d'aquí la posada en marxa de la «*Plataforma per la Memòria Democràtica*», en la qual Fundacions Darder Mascaró es va implicar des del primer moment.

Hem participat activament amb tota la campanya de defensa de la llei de memòria i reconeixement democràtics i les distintes concentracions davant la seu del Parlament, primer el 15 d'octubre i després el 10 de desembre. Aquest dia el PP al final no votà a favor de derogar la llei i la concentració es va convertir en una festa. Però va durar poc. Amb l'aprovació dels pressuposts conjuntament entre PP i VOX s'ha tornat a anunciar pròximament la derogació de llei, que previsiblement serà a finals d'any, per la qual cosa continuarem donant suport a la Plataforma per continuar lluitant fins el darrer moment.

I lògicament aquest any també hem participat activament amb l'acte d'homenatge a Aurora Picornell i les roges del Molinar organitzat pel Collectiu Aurora Picornell i la Plataforma, al Born del Molinar el 5 de gener.

Donàrem suport al **Memorial Democràtic que organitzen cada any les organitzacions ciutadanes i l'Ajuntament d'Inca**, en reconeixement del batlle Antoni Mateu, afusellat el 24 de febrer a la tàpia del cementiri de Palma. Aquest any s'ha celebrat el 22 de febrer.

També aquest any la Plataforma va assumir en solitari, sense la participació de l'Ajuntament de Palma, ni el Consell ni el Govern l'**acte d'homenatge anual a Emili Darder, Alexandre Jaume, Antoni Mateu i Antoni Maria Qués**, afusellats el 24 de febrer del 1937. **Cal ressenyar i destacar la participació de l'Ajuntament d'Inca.** Aquest any fou el mateix 24 de febrer al cementiri de Palma.

Per acabar, la plataforma va convocar una concentració a Cort, el 14 d'abril, per commemorar la proclamació de la II República i donar suport a les desenes d'actes que s'organitzaren a la part forana. Així com reivindicar els valors Republicans.

1.2. Espai d'Història

Aquest any hem tingut dificultats per desenvolupar les tasques de l'espai d'història perquè el company que coordinava el treball de l'espai, en Miquel Vidal ha hagut de reduir la seva dedicació ja que s'ha incorporat a l'ensenyament a un institut de secundària.

A pesar de tot s'ha continuat treballant amb el projecte, a més d'alimentar la web www.arrelsdemocratiques.org, s'ha continuat un treball d'entrevistes orals a persones que varen viure els darrers anys del franquisme.

Així mateix, s'ha continuat amb les tasques d'elaboració i investigació començades amb antelació a aquest curs.

El treball de Miquel Vidal de memòria oral, entrevista a persones diverses tant en edat com en ideologia que han viscut l'etapa autonòmica de les Illes Balears, per una part incrementa els materials recollits a «www.arrelsdemocratiques.org». Per una altra permet l'edició d'un nou llibre, amb el títol de «40 anys d'autonomia balear» sortirà aquest mes de setembre.

I, per una altra part, el treball de recerca que va començar fa algun temps una comissió coordinada pel professor Antoni Marimon i Joan Pau Jordà, Miquel Amengual i Miquel Vidal, amb l'objectiu de continuar l'obra iniciada per Gori Mir i que amb el títol de «El mallorquinisme polític (1936 - 2024)» també veurà la llum a finals d'any.

Per acabar, es varen fer la 5es Jornades d'Història del Moviment Obrer a Mallorca en col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears i Caixa Colònia els 26 i 27 de setembre, amb el títol de MUTUALISME I COOPERATIVISME: ORÍGENS I EXPERIÈNCIES, a Can Oleo de Palma, coordinada per David Abril, Miquel Vidal i Miquel Rosselló.

L'objectiu era recuperar aquestes experiències dinàmiques i innovadores que es dugueren a terme a les Illes Balears, especialment a Menorca i la part forana de Mallorca a finals del segle XIX i el primer terç del segle XX. Malauradament, aquestes foren truncades amb la seva majoria per la dictadura, però és molt allò que podem aprendre a partir d'aquestes experiències que ens ofereixen pistes sobre com teixir una societat més justa i democràtica.

La ponència inaugural fou a càrrec d'Ivan Miró cooperativista de la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya, amb el títol: *Orígens del moviment cooperatiu a Catalunya i Balears. El paper de la memòria cooperativa*.

Comptaren amb el següent programa:

Dijous 26 de setembre

17h. Ponència inaugural, a càrrec d'Ivan Miró i Acedo. Cooperativista i divulgador de l'economia social i solidària:

ORÍGENS DEL MOVIMENT COOPERATIU A CATALUNYA I BALEARS. EL PAPER DE LA MEMÒRIA COOPERATIVA

17:45h. Ponències.

Els orígens del cooperativisme a les Illes Balears (1868-1874). Catalina Martorell Fullana.

Socialistes mallorquins, mutualisme i cooperativisme de consum (1900-1936). Manel Santana Morro.

La cooperativa 'La Nueva Vida' de Lluçmajor. Inicis i trajectòria. Antoni Vidal Nicolau.

Caixes, sindicats i cooperatives agrícoles a Mallorca (1900-1931). Ponent: Pere Fullana Puigserver.

20:15h. Espai per a comunicacions

Divendres 27 de setembre

17h. Ponències.

Guillem Cifre de Colonya.
Institucionisme, cooperativisme i republicanisme (1879-1908). Pere Salas Vives.

Cooperativisme de cases barates a les Illes Balears. El Hogar del Porvenir (1921-1947). Ginebra Olives Calbet.

Pagesos contra el búnquer a Eivissa. Artur Parrón Guasch.

Les primeres societats obreres a Menorca. Bep Portella Coll.

Orígens del cooperativisme vinícola a Felanitx: 'Es Sindicat'. Marina Roig Mateu.

La Constància: socors mutus en una societat en procés d'industrialització (Inca, 1886-1920). Miquel Pieras Villalonga.

20:15h. Espai per a comunicacions

1.3. Espai de llengua, cultura i País

Davant els canvis produïts els darrers temps tan escala internacional -l'accés de l'extrema dreta, la victòria de Trump i la guerra a Ucraïna i Gaza, com a l'àmbit estatal -amb un Govern molt dèbil suportat per un front democràtic molt ample i a les nostres Illes -amb un canvi conservador a la majoria d'institucions- decidírem que calia repensar línies estratègiques i aportar humilment les nostres reflexions a l'esquerra política i social. Del resultat d'aquestes reflexions vàrem editar i distribuir un document anomenat **«La lluita per l'hegemonia social i política a les Illes Balears. El paper de l'esquerra nacional i transformadora»**, que podeu trobar a www.fundacionsdarderмасcarо.cat.

També participàrem activament amb les Fundacions Gabriel Alomar i el Collectiu Aurora Picornell amb un acte massiu i molt emotiu de commemoració del 25è aniversari del primer Pacte de Progrés 1995-99.

Aquest curs, des del primer moment hem sigut uns convençuts que la mobilització social i ciutadana, sempre necessària, en l'actual conjuntura política encara ho és més, per això ens hem adherit i participat activament a totes les mobilitzacions en defensa de la memòria democràtica.

Així mateix, per la pau en general participant en les jornades que donaren a llum a una de les plataformes per la pau. I molt especialment en la lluita en solidaritat amb els palestins i contra el genocidi d'Israel.

També ens hem adherit i hem donat suport a la manifestació del 1r de maig, a la gran concentració per la llengua a Santa Maria el 10 de maig, organitzada per l'OCB i una segona manifestació potent contra la massificació i per un canvi de model turístic.

1.4. Espai de debat i sensibilització, d'edició de llibres i revistes.

En el marc d'unes jornades organitzades pel Departament d'Història de la UIB i en les que vàrem col·laborar Fundacions Darder Mascaró, emmarcades amb el 50è aniversari de la mort del dictador Franco s'han fet:

- Una conferència dels historiadors Xosé M. Nuñez Seixas i Ismael Sanz sobre la lluita antifranquista i moderada per David Ginard el 16 de maig a Can Oleo.
- Un seminari sobre la guerra civil i el franquisme coordinat per Miquel Vidal, també a Can Oleo el 22 i 23 de maig.

Conferència dels historiadors Xosé M. Nuñez Seixas i Ismael Sanz sobre la lluita antifranquista

- La presentació del llibre «*Contra Franco i contra falange. (1936 – 1948)*» de David Ginard. Moderat per Lila Thomàs i la intervenció de Joan Mª Thomàs, el 27 de maig a Can Oleo i a l'Ateneu la Fonera el 15 de juliol.

Seguint el programa de debats oberts que iniciarem el curs anterior «*Converses constructives de futur*» aquest curs n'hem fet tres sessions:

- «*Un nou ordre internacional*» el 10 de març a l'escola de Mitjans Didàctics de l'STEI. Foren ponents: Josep Valero, Laura Camargo i Bernat Riutort.

- «*La construcció europea avui*». El 28 d'abril, també a l'escola de Mitjans Didàctics de l'STEI. Foren ponents David Abril i Marta Neus López

- «*Lleó XIV: retrocés, continuisme, canvi...*» el 10 de juny a SUS Cultura. Amb els ponents Mercè Bujosa i Sebastià Serra Morro.

Així mateix, celebrarem el segon cap de setmana Antifeixista els dies 29 i 30 de novembre a l'Estudi General Lullà, organitzades conjuntament amb MÉS per Palma i la Fundació Coppieters.

Aquest fou el programa:

2n cap de setmana Antifeixista

Com combatre l'extrema dreta,
un repte global amb experiències locals

Palma, 29 i 30 de novembre

Estudi General Lul·lià. Carrer de Sant Roc, 4 - Palma.

Divendres 29 de novembre

18:15 h. Presentació de les jornades
Neus Truyol, regidora de MÉS per Palma.
Lila Thomàs, Fundacions Darder Mascaró
Gonçal Grau, del bureau de la Fundació
Coppeters.

18:30 h. Xerrada
"Com desinflar el discurs de l'extrema dreta?"
Fonsi Loaisa, periodista i autor de "Oligarcas.
Los dueños de España" (Akal) i "Machismo,
mafia y corrupción en el Estado Español" (Akal)

Dissabte 30 de novembre (matí)

10:00 h. Ruta històrica per la Palma antifeixista
deis anys 90. (cal inscripció).
Condueix **Albert Herranz**, escriptor.

Punt de trobada: Porta de l'antic estadi Lluís
Sitjar (carrer Ramon Picó Campamar)

Inscripció a la ruta: ja.cat/ruta90antifeixista

 Durant les xerrades hi haurà una fira del llibre
antifeixista amb la col·laboració del
Gremi de Llibreteres de Mallorca.

 Durant les xerrades hi haurà
servei de ludoteca per infants.

Dissabte 30 de novembre (horabaixa)

17:00 h. Taula rodona
"L'amenaça ultra a Europa i al món"

- **Irantzu Varela**, periodista i activista feminista
- **Alicia Valdés**, filòsofa, politòloga i escriptora.
Autora de "Política del malestar" (Debate)
- **Dino Sakanovic**, historiador (Universitat de
Sarajevo, Bòsnia i Hercegovina)
- **Anna Naudi**, politòloga (Universitat de Lleida) i
especialista en drets humans, minories i
ultradreta.

18:45 h. Pausa

19:00 h. Taula rodona
"Combatre l'extrema dreta i l'odi. Experiències
pràctiques"

- **Gautier Sabrià**, sociòleg i activista del Casal de
Perpinyà (Catalunya Nord)
- **Fulup Plouzané**, membre del Consell Polític de
la Unió Democràtica Bretona (Bretanya)
- **David Karvala**, activista d'Unitat contra el
Feixisme i el Racisme (Catalunya)
- **Lidia Fuente**, coordinadora de projectes de la
Fundació Neus Català

MÉS PER PALMA

Coppeters
foundation

visca
Mallorca

En últim lloc, com hem dit abans editàrem «*La lluita per l'hegemonia social i política a les Illes Balears. El paper de l'esquerra nacional i transformadora*» i el 7 de novembre férem la presentació pública a l'Estudi General Lullà, juntament amb la memòria del curs anterior. Anem fent la distribució del document editat en paper i a través de la nostra web i les xarxes socials.

Per fer la cloenda d'aquest curs hem organitzat tres sopars a la fresca, el mes de juliol, per debatre col·lectivament la situació actual del sobiranisme d'esquerres amb les aportacions del document esmentat. El dimarts 22 amb el grup de companyes i companys que fa deu anys collaboraren en l'organització de les jornades «*Un esberrany de País*» a Inca, de Fundacions Darder Mascaró. El dia 24 amb companyes de Palma i el 29 de la part forana.

1.5. Fòrum Sobiranista

El Fòrum sobiranista ha continuat la seva activitat habitual, les reunions plenàries i la 6a Escola Sobiranista, que es va fer a Girona, organitzada per les entitats de Catalunya el 6 i 7 de desembre.

Però aquest curs ha començat a posar en marxa els dos nous eixos estratègics que aprovàrem a la Junta Directiva, celebrada l'any passat a Porto Cristo, Manacor, en finalitzar la 5ena Escola Sobiranista. Consistien en ampliar les reunions plenàries i les escoles sobiranistes a dos eixos nous. Per una part ampliar l'espai de reflexió i fins i tot de formació a organitzacions del sobiranisme cultural i/o social. Així com començar a treballar per establir relacions i espais de debat entre el Fòrum i sectors culturals i socials de l'esquerra estatal.

«La construcció europea avui». El 28 d'abril, també a l'escola de Mitjans Didàctics de l'STEI. Foren ponents David Abril i Marta Neus López

A l'Escola Sobiranista de Girona, el tema a debatre i reflexionar fou *'Els drets lingüístics a Europa'*.

Divendres 6 s'inaugurà amb una taula rodona sobre *«100 anys de lluita per la sobirania, perspectives de futur»*.

El dissabte 7 s'inaugurà la jornada per part de Josep Huguet membre de Consell científic de Coppieters Foundation i Miquel Rosselló president del Fòrum Sobiranista, a més d'unes paraules de Marina Gay vicepresidenta d'Omnium Cultural i Lluís Salellas batle de Girona.

A continuació la primera taula *«Les llengües minoritzades i la diversitat lingüística a Europa en l'actual context. Una visió des de la sostenibilitat»* comptà amb la magnífica intervenció d'Antoni Llabrés Fuster, president de l'OCB que retratà de manera didàctica la realitat lingüística de les nostres illes, amb l'espectacular augment poblacional que hem tingut en els darrers vint anys i les conseqüències que l'activitat turística té sobre la llengua catalana. Amb ell Elin Haf Gruffydd Jones explicà la tasca que fa l'European Language Equality Network-ELEN.

Després hi hagué reunió dels presents, dividits per grups per poder debatre els temes tractats de manera més participativa.

A continuació la segona taula sobre *'Perspectives legals. De la Declaració Universal dels Drets Lingüístics al Protocol de Donosti, cap a una llei de llengües'*, amb Manex Mantxola Urrate de Kontseilua, Marcos Maceira Elras de la Mesa pola Normalización Lingüística i Anna Oliver Borràs Presidenta d'Acció Cultural del País Valencià.

Igualment, després de la taula hi hagué reunió de grups per debatre i reflexionar sobre aquesta proposta d'una llei de llengües.

Després del dinar el tema era *«Protecció lingüística i política comparada»* que comptà amb Davyth Hicks, especialista en llengües europees minoritzades de The european Language Equality Network -ELEN, Vicenta Tasa membre de l'Acadèmia Valenciana de la llengua, professora de dret constitucional de la Universitat de València on és la directora de la Càtedra de Drets Lingüístics, i Sergi Morales Oliver, doctor en filosofia política i professor de la Universitat de València, que parlaren de *Protecció i promoció de les llengües cèltiques, Llengua i estat, el cas de Suïssa i Espanya davant la diversitat lingüística, i El cas flamenc i l'alemany a Bèlgica*. Interessantíssimes totes les intervencions.

A continuació, *La lluita contra l'imperialisme lingüístic. Mobilitzacions populars, la incorporació de nous parlants i el rol de les noves tecnologies*, comptà amb Josep Buades, portaveu de Joves de Mallorca per la llengua, que

explicà les mobilitzacions del Correllengua, i l'Acampallengua, Ane Elordi, coordinadora general de la Korrika, al País Basc, Montserrat Casacuberta, regidora de política lingüística a l'Ajuntament de Rennes, Bretanya per la UDB, ens contà els moviments en defensa de la llengua bretona, en Fernando Ramallo, professor titular de lingüística de la Universitat de Vigo, ens il·lustrà sobre els nou parlants, i finalment Albert Lloreta, periodista, sobre el rol de les noves tecnologies que desmuntà algunes de les afirmacions reiterades sobre aquestes i les influències que exerceixen en la població.

Finalment, la cloenda i valoració fou a càrrec de David Minoves del CIEMEN i Floren Aoiz d'Iratzar Fundazioa, ambdós membres de la Junta del Fòrum Sobiranista.

Com queda palès, fou la posada en escena d'un dels eixos estratègics nous. El Fòrum, en diàleg amb les entitats culturals de capçalera dels diferents territoris i d'organitzacions d'activistes per la llengua pròpia.

2. Àrea Pere Mascaró cap a una societat postcapitalista.

Des d'aquesta àrea ens dediquem fonamentalment a l'anàlisi del model econòmic de les Illes i l'elaboració de propostes alternatives. Així mateix, a establir relacions, espais de debat, formació i acció conjunta amb les organitzacions socials que se dediquen al mateixos temes.

2.1. El Col·lectiu Alternatives.

Durant aquest curs hem editat el número 110 de l'Altra Mirada amb el títol «*Transitar cap a on? Urgeix transformar el model econòmic*» que la podeu trobar a «www.laltramirada.cat». El plantejament del número fou debatut pel Col·lectiu Alternatives i coordinat per Josep Valero i Ferran Navinés. Ha tingut molt bona acollida i el seu contingut comentat molt favorablement, tant per l'amplitud de la seva temàtica com per la rigorositat dels articulistes.

Férem la presentació el 12 de desembre al local de la UGT per part de Josep Valero, Xisca Ramis i Ana Grau.

Després es va presentar a Inca el 10 d'abril per Josep Valero i Celestí Alomar i a Calvià el 6 de juny per Miquel Rosselló, Celestí Alomar i Sebastián Lora.

El Collectiu ha participat activament en el Fòrum de la Societat Civil i en les ponències de treball dels dos Congressos que ha realitzat el Fòrum.

2.2. Fòrum de la Societat Civil per a la Reconstrucció de les Illes Balears.

Així mateix, des de Fundacions Darder Mascaró i el Collectiu Alternatives hem continuat col·laborant activament amb el Fòrum de la Societat Civil que aglutina en torn a 25 de les organitzacions socials més potents a l'illa, sindicats, entitats culturals, ecologistes, i que des del primer moment va començar a treballar en l'elaboració d'una proposta estratègica per a les Illes Balears que anomenaren «El futur que volem».

Després de l'èxit que va suposar l'any anterior la celebració del 1r Congrés sobre turisme a les Illes Balears, que es va celebrar el 26 de juny i que ha sigut el primer congrés sobre turisme organitzat per la societat civil, que s'ha fet en tot l'estat espanyol. Participaren en torn a 300 persones.

Aquest curs hem celebrat el 2n Congrés, en aquest cas, sobre habitatge, el 20 de juny, a l'Estudi General Lullia amb un èxit d'assistència i d'aportacions.

Els documents elaborats pel Fòrum de la Societat Civil els podeu trobar a la seva pàgina web.

Com recordareu al final de la darrera legislatura el Fòrum va demanar al Govern l'elaboració i aprovació d'una llei autonòmica que reguli la participació de la societat civil organitzada. El Govern va encarregar un esborrany a la UIB, que va traslladar al Parlament. Lamentablement per ara està paralitzat.

2.3. FIARE Banca Ètica

Una banca ètica i cooperativa de la qual Fundacions n'és sòcia. Col·laborem amb tot allò que podem, com la celebració del 10è aniversari de la Banca Ètica a les Illes.

2.4. Associació Mercat Social

Per superar la dificultat que suposa que l'Associació Mercat Social encara no està reconeguda pel Govern, en coordinació amb les tres estructures associatives d'economia social REAS Balears, UCTAIB i Cooperatives Agroalimentàries, la interlocució amb el Govern en temes d'economia social, tant en relació amb la negociació del nou Pla director d'economia social 2024-2027, com amb relació a altres temes.

D'aquesta manera hem pogut participar en la negociació d'aquest Pla director, que ha donat fruits i el nou pla aprovat definitivament el 6 de novembre el considerem adequat. Ara toca fer-ne el seguiment

Així mateix, s'ha fet la publicació i difusió de la [guia didàctica sobre intercooperació](#), amb la subvenció de l'estalvi ètic de Caixa d'Estalvis Colònia. La guia es va presentar públicament el 6 d'octubre. Es pot trobar a la pàgina web <https://mercatsocial.org>,

Quant a les xarxes socials s'han mantingut els comptes d'Instagram, Facebook, "X" i s'ha obert un nou compte de *micro-blogging* a Bluesky

Per acabar, Mercat Social ha participat activament a les activitats del Fòrum de la Societat Civil.

3. Àrea Aurora Picornell per una societat igualitària

Aquesta àrea, també agrupades en espais de treball, dedicats més especialment a la lluita d'idees, és a dir el debat, la formació, la sensibilització i de comunicació.

3. 1. Espai d'igualtat

Durant aquest curs no hem desenvolupat cap activitat d'aquest espai.

3.2. Espai de formació

Aquest curs hem continuat prioritant el projecte «Enfortiment de l'economia social i les finances ètiques», que és el resultat de les tasques de formació i divulgació fetes des del 2019 per Fundacions amb el suport sostingut de Caixa de Colònia i FUNCAS.

El coneixement acumulat a partir d'aquesta feina ha facilitat la concreció d'aquest projecte que suposa un impuls a l'Economia Social i Solidària que forma part dels nostres principis fundacionals i alhora introduir la sensibilització, en aquest cas de l'Economia social i solidària, però que se pot estendre a altres temàtiques, com per exemple al «Comerç just» que fa anys que es dedica S'Altra Senalla.

Aquesta tasca ha estat possible gràcies a la dedicació a la mateixa dels companys de Fundació Intercoopera, David Abril i Marta Barros.

3.3. Espai de comunicació

Les dificultats econòmiques i en conseqüència logístiques ens han duit a mantenir viva la presència en Xarxes Socials i la publicació d'articles a www.illaglobal.org.

Però no hem estat capaços de mantenir nous projectes que ens havíem compromès com els audiovisuals i altres.

Per sort això ha canviat a les darreries del curs, amb la incorporació d'un company, n'Alexandre Charles, que ens permetrà recuperar projectes que hem abandonat.

4. Àrea d'administració, organització i logística.

Les voluntàries i els voluntaris, que són l'ànima de Fundacions, un cop més han garantit l'activitat de les àrees i espais.

En el Secretariat Tècnic s'ha donat de baixa el company Biel Payeras, per dedicar-se a les seves tasques institucionals a l'Ajuntament de Sa Pobla i darrerament al Consell de Mallorca. Li desitgem molts d'èxits a les noves responsabilitats i li agraïm la feina que ha fet a les Fundacions.

L'enyorarem. També el company Miquel Vidal, a pesar que continua col·laborant com a voluntari i fent una gran tasca, ha hagut de deixar el Secretariat per incorporar-se a un Institut de secundària. Segur que també fera molt bona feina

Per tant, el Secretariat Tècnic està compost per Josep Valero, Lila Thomàs, Miquel Rosselló i Toni Trobat, que compagina la seva dedicació amb l'assistència al diputat Vicenç Vidal.

Hem aconseguit mantenir un pressupost equilibrat per al 2025 gràcies a l'ajut impagable del grup d'amics, *Coppieters Foundation* i Caixa Colònia. Lamentablement han desaparegut les ajudes institucionals. Continua essent un problema greu no poder finançar una persona ni a mitja jornada, per la secretaria tècnica, i estar pendent cada any si podrem aguantar o no.

Lleó XIV: *retrocés, continuisme, canvi...*» el 10 de juny a SUS Cultura. Amb els ponents Mercè Bujosa i Sebastià Serra Morro.

Línies estratègiques i eines necessàries per dur-les a terme

En el protocol de col·laboració entre les Fundacions Emili Darder i Ateneu Pere Mascaró, signat el 7 de maig del 2016, entre els presidents de les dues entitats, Antoni Marimon i Miquel Rosselló es resumia en el següent paràgraf els objectius de «*Fundacions Darder Mascaró*»: **el nostre País necessita impulsar “laboratoris d’idees”, que amb solvència i criteri sàpiguen afrontar l’anàlisi de la nostra pròpia realitat, avaluar les experiències que tant des de les institucions democràtiques progressistes com des de la societat civil es posin en marxa, aportar idees noves per construir projectes alternatius i abordar a fons la formació de quadres per construir i mantenir una societat futura”**

La nova realitat política al nostre País, amb el control de la majoria de les nostres institucions democràtiques dirigides per la dreta i amb una ofensiva europea i mundial de l’extrema dreta ens obliga a donar una importància molt gran a la reflexió i l’anàlisi. Què està passant i com podem sortir d’aquest nou envit.

Sense cap mena de dubte és imprescindible tenir una proposta política de País molt elaborada, i quan governem saber-la implementar el millor possible. Però això no basta per guanyar batalles polítiques, primer cal conquerir les consciències de la ciutadania. Sense que les nostres idees, la nostra ideologia sigui hegemònica dins la societat es poden conquerir victòries parcials, però no avançar amb rotunditat cap al canvi de societat que volem.

Estem parlant de transitar des d’una societat capitalista, patriarcal, amenaçada pel canvi climàtic i amb el poder en mans dels poderosos de sempre a un País, feminista, just, sostenible i sobirà. Això no es fa, tan sols gestionant bé una autonomia amb molt poc poder econòmic i polític o un Ajuntament.

Això requereix dedicar molt d’esforços a la lluita d’idees, a fer política a les institucions, però també al carrer, entre la societat civil, a teixir aliances a Mallorca i fora Mallorca contra l’autoritarisme i el neofeixisme.

I això necessita molta gent lluitadora, disposada a militar, a caure i tornar-se aixecar, valenta i preparada, molt preparada.

Des de Fundacions Darder Mascaró volem aportar el nostre granet de sorra en aquesta direcció.

Eixos Estratègics

1. Un eix central és la contribució a la **creació de consciència nacional i de classe entre la ciutadania**. La consciència de pertànyer a una comunitat insular que té una història, una cultura, una llengua pròpia, el català i una identitat. De pertànyer a un sector social que podem identificar en les classes populars i treballadores. I ser conscients de la pluralitat de la composició de la nostra comunitat illenca. Cal partir d'acceptar aquesta pluralitat com un fet inqüestionable i construir la consciència de poble partint de l'acceptació d'allò on venim, però també del projecte de País que volem construir entre totes i tots els que ara vivim i treballem a la nostra Illa.

Això entre altres coses passa per:

- **Investigació, recerca i difusió de les lluites històriques del nostre poble, des de la Germania fins avui.** Un poble necessita estar orgullós dels seus avantpassats i de les seves lluites i per això els ha de conèixer.

Cal valorar tot el fet aquests darrers anys per treure a la llum els nostres referents des de Joanot Colom a Aurora Picornell, però hem de continuar, queda molta feina per fer. Des de continuar traient a la llum aquesta història massa vegades voluntàriament oblidada, com enfrontar-nos a aquells neofeixistes que volen enterrar la memòria democràtica com es va fer dins el franquisme.

Des de Fundacions Darder Mascaró promourem tota classe d'espais comuns i plataformes per lluitar per la Memòria Democràtica amb quants més col·lectius millor.

- **Continuarem lluitant per la màxima extensió de l'ús social del català.** Estarem devora l'OCB i qualsevol organització disposada a defensar la nostra llengua i cultura de qualsevol atac de l'extrema dreta i per lluitar per estendre l'ús social de català. Així com la defensa del nostre patrimoni cultural.
- **Anàlisi de la nostra realitat.** Per lluitar per una societat nova, cal saber d'on partim. Per això cal dedicar esforços a les anàlisis sociològiques. Quina és la nostra demografia, com està estructurada la nostra ciutadania. Palma, àrea metropolitana i part forana. Quin idioma parlen. Quins vincles religiosos tenen. Com està organitzada la societat civil. La

privatització de l'oci i la cultura. I tots aquells elements que influeixen en la creació de consciència.

- **Elaboració de propostes per un nou projecte de País.** Com cal caminar per construir una nova majoria social d'aquest. Quin paper ha de jugar la societat civil organitzada i quin les forces polítiques del canvi. Com establir aliances polítiques i socials. Com volem que sigui Mallorca en el futur i quines passes s'han de donar per arribar a aquest objectiu. Es pot construir un projecte de País, pensant solament en Mallorca?. Si cal que aquest projecte sigui d'Illes Balears, quines estructures socials i polítiques insulars s'han de crear?
- **El municipalisme la primera trinxera de la lluita per un nou País.** Treballar per crear un «Observatori de Polítiques Locals» per fomentar el suport al municipalisme, la difusió de les bones pràctiques, la formació....
- **La societat civil organitzada, imprescindible per un canvi de societat.** La constitució del «Fòrum de la societat civil per a la reconstrucció de les Illes Balears» és una de les actuacions més positives d'aquests anys. Cal impulsar i consolidar el projecte i col·laborar a crear una estructura similar de caràcter interinsular. Així com impulsar, en la mesura de les nostres possibilitats tot allò que promogui
- **Cal articular un Bloc Democràtic per frenar l'ofensiva feixista. Recuperar la iniciativa política per gestionar la transició cap a un altre model ecosocial, just i sobirà?** Qui formaria aquest el Bloc?. Quins sectors de la societat civil?. Quines forces polítiques?.
- **Cal un Bloc Nacional Alternatiu format per l'esquerra política i social que vulgui unes illes plenament sobiranes i un model econòmic i social alternatiu?**

Un fort projecte sobiranista és necessari per garantir la construcció d'un nou País. És un bon moment per caminar cap a la construcció d'un únic projecte a l'esquerra del PSOE, hegemonitzat per sobiranisme d'esquerres? Si és així, com es fa a Mallorca i a l'àmbit d'Illes Balears? Es pot aprofitar la conjuntura per què MÉS lideri un únic projecte a l'esquerra del PSOE? Per dur endavant aquesta operació basta incorporar militants i votants d'altres opcions de l'esquerra (Podemos, EU, altres sobiranistes, independentistes, independents...) o cal alguna operació de suma més ambiciosa.?

- **Quines aliances ha de teixir el sobiranisme d'esquerres?** Entre les Illes. En el marc dels Països Catalans. A l'estat espanyol. I a la Unió

Europea. Té sentit reivindicar el Confederalisme?. Continuar implicant-se a fons amb el Fòrum Sobiranista.

2. Elaborar propostes per transitar cap a una societat postcapitalista i col·laborar i implementar elements de la nova societat. Això passa per continuar dedicant esforços a consolidar el **Collectiu Alternatives** i l'Associació **Mercat Social**.

- Des del seu naixement el 2016, el **Collectiu Alternatives**, impulsat per Fundacions Darder Mascaró, ha aconseguit crear un espai de debat de l'economia alternativa molt plural i constant. Ha treballat de valent en l'elaboració d'alternatives al model econòmic actual de les illes, apostant clarament per la necessitat d'establir una planificació estratègica i definir una transició cap a un altre model que passi pel decreixement turístic i la diversificació productiva. No hem assolit ser escoltat prou per les institucions, ni reconegut per l'opinió pública.

Seminari sobre la guerra civil i el franquisme

Ara, amb la nova situació política, caldrà establir un pla estratègic, seguir elaborant propostes i obtenir ser un referent de l'economia crítica per l'esquerra en general.

- Continuar treballant per que l'espai de l'economia social i solidària agafi un major pes a la nostra societat a través de **Mercat Social** i poder demostrar amb fets que una altra economia també és possible desenvolupar-la malgrat la preeminència de l'economia capitalista.

3. Atacar de soca-rel l'enfortiment del neofeixisme i la seva ideologia.

Fa anys que el populisme feixista s'està desenvolupant arreu, amb noves formes, nous llenguatges i imatges diferents. Berlusconi fou un precursor a Europa. Des d'aleshores hem vist desenvolupar opcions a mitja Europa, als EUA, Brasil i actualment tenen una força molt important, des de les seves formacions genuïnes, com influint a les polítiques de les dretes clàssiques, a determinades religions, inclosa l'Església catòlica i a molt de moviments socials i/o culturals. Després de les darreres eleccions municipals i autonòmiques a l'estat espanyol el seu catecisme bàsic el sentim cada dia pels mitjans de comunicació i fa l'efecte que l'esquerra encara no s'ho ha pres seriosament.

Fa uns anys Fundacions Darder Mascaró va impulsar la creació d'una "Plataforma Democràtica" que va fer alguna coseta, però que va quedar estancada i està en *stand by*.

Mentre des de VOX i les institucions on han aconseguit entrar defensen la llibertat en abstracte, però ataquen les llibertats dels pobles i les seves llengües i cultures, de les dones, dels immigrants, del moviment LGTBI+ en definitiva, de la democràcia.

Des d'instruments de l'estat com sectors de la justícia o dels serveis secrets s'aniquila políticament a desenes de dirigents de les esquerres. Aquí tenim prou exemples.

Ens hauríem de demanar quants demòcrates i antifeixistes dels anys trenta del segle passat varen arribar a pensar que Hitler, Mussolini i Franco arribarien a fer el que varen fer. Possiblement molt pocs. O els demòcrates i les esquerres ens despertem i ens espavilem o està fet de nosaltres.

Cal dedicar esforços a analitzar com neixen com els bolets els votants de VOX, com es multipliquen. Com progressivament VOX influeix ideològicament en el PP radicalitzant les seves idees.

Quin paper juguen les sectes religioses protestants o grups radicals de l'Església catòlica amb la difusió d'ideologia feixista. Com es mouen lliurement. Com és possible que nosaltres ni ens en temem.

En definitiva, com es va construint un potent Bloc Reaccionari polític i social amb posicions nítidament autoritàries.

Se'ns gira feina si volem barrar el pas al neofeixisme i els seus acòlits i no hi ha temps a perdre.

Les eines que necessitem per desenvolupar aquesta proposta de pla

1. Comunicació.

Una de les mancances més greus que tenim a la Fundació és aconseguir fer arribar les nostres reflexions, les nostres propostes o donar a conèixer les conclusions de les tasques de recerca. Tenim una major capacitat de generar iniciatives, propostes o reflexions que de donar-les a conèixer.

En termes d'eficiència i eficàcia podríem dir que en tenim molta més de produir idees que de comunicar-les. Per això és prioritari elaborar un pla de comunicació, que partint dels nostres minsos recursos humans i econòmics, sigui el més eficaç possible.

Els instruments que tenim a la nostra disposició actualment són:

- Xarxes socials: Facebook, Instagram, Bluesky, X.
- Pàgines web:
  - www.fundacionsdardermascaro.cat
  - www.arrelsdemocratiques.org
  - www.laltramirada.cat.
- Audiovisuals: vídeos, canal youtube, streaming...
- L'Altra Mirada. Revista temàtica impresa.
- Publicacions. Llibres, fulletons,

www.illaglobal.com Publicació d'articles on-line diàriament.

Cal decidir si aquests instruments són els adequats, si s'utilitzen bé, si cal canviar alguns i sobretot com rendibilitzar-los.

2. Formació

Hem de recuperar la realització de cursos de formació política i social destinats a militats d'organitzacions sobiranistes i de sindicats i altres organitzacions socials que ho sol·licitin.

Dinamitzar l'espai «*Converses constructives pel futur*» per promoure debats sobre temes d'actualitat i provoquen molt d'interès.

Continuar amb els cursos sobre economia social finançats per Caixa Colònia i estendre'ls a altres temes. Memòria històrica, canvi climàtic,

feminismes, i altres. Col·laborar amb la Fundació Neus Català per fer cursos a l'ensenyament.

3. Administració i finances

- Cal crear el Consell assessor i dinamitzar-lo.
- Impulsar els espais de feina.
- Incrementar el nombre de voluntaris.
- Cal cercar vincles amb sectors de les altres illes i amb altres entitats del Fòrum Sobiranista.
- És imprescindible dedicar esforços per enfortir les nostres finances.

Fundacions Darder Mascaró
Setembre 2025

Carrer de Jeroni Pou, 9
07006 - Palma (Illes Balears)

